

Sygn. akt: I Co 1570/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2022 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Asesor sądowy Agnieszka Szufarska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2022 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. I.

z udziałem S. W.

ze skargi na czynności komornika - pkt 1 i 2 postanowienia z 1 czerwca 2022 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Toruniu J. G.

w sprawie egzekucyjnej Kmp 50/14

postanawia: oddalić skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2022 r. komornik 1. ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 50 102,66 zł, 2. pobrał od wierzyciela J. W. opłatę w kwocie 50 000 zł, 3. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. Kmp 50/14.

Wierzyciel zaskarżył to postanowienie w części dotyczącej ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego na kwotę 50 102,66 zł i pobrania od wierzyciela opłaty w kwocie 50 000 zł. Zarzucił obrazę art. 30 ustawy o kosztach komorniczych z 28 lutego 2018 r. (dalej jako uokk), obrazę art. 102 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Wniósł o uchylenie względnie zmianę zaskarżonego postanowienia. Dodatkowo wniósł o przeprowadzenie dowodu z uzasadnienia wyroku Sąd Apelacyjny w Gdańsku z 30 listopada 2020 r. w sprawie I ACa 840/19 na okoliczność braku świadomości wierzycielki co do niecelowości wszczęcia egzekucji, braku oczywistej niecelowości wszczęcia egzekucji.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Egzekucja w sprawie Kmp 50/14 prowadzona była przez komornika J. G. z wniosku wierzycielki J. W. w oparciu o tytuł wykonawczy: akt notarialny z 18 października 2012 r. rep. A numer (...) przed notariuszem w G. A. W. , zawierający oświadczenie S. W. o uznaniu długu alimentacyjnego i poddaniu się egzekucji.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdańsku z 17 grudnia 2012r. akt notarialny zaopatrzony został w klauzulę wykonalności. Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z 27 września 2019 r. ustalił , że czynność prawna z 18 października

2012 r., dokonana przez S. W. i J. I., polegająca na uznaniu przez S. W. długu tytułem obowiązku alimentacyjnego i poddaniu się egzekucji jest nieważna .

W uzasadnieniu , Sąd zważył m. in., że „działanie w celu obejścia prawa polega na tym, że strony podejmują czynność prawną, która , choć formalnie nie narusza żadnego ustawowego zakazu, w istocie zmierza do osiągnięcia skutku niedozwolonego przez ustawę. [...]. Obejściu przepisu ustawy przez czynność prawną może być mowa jedynie wówczas, gdy wszystkie strony tej czynności, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się temu przepisowi, w rzeczywistości zmierzały do zrealizowania celu przezeń zakazanego. Z powyższego wynika, że dla uznania , iż czynność prawną zmierza in fraudem legis, konieczna jest świadomość takiego stanu rzeczy po obu stronach i świadome, a nie przypadkowe, dokonanie czynności w celu obejścia prawa”. Dalej, sąd uzasadniał, że „pозwana (tzn. skarżąca), nie wzywając ojca do zapłaty, uzyskała klauzulę wykonalności już w dniu 17 grudnia 2012 r., tymczasem egzekucja należności została wszczęta w listopadzie 2014 r. i skierowana akurat do przedmiotowej nieruchomości pozwanego równocześnie

z chwilą jej licytacji [...]. Powyższe sekwencja zdarzeń oraz okoliczność wystąpienia

z wnioskiem o klauzulę i jej uzyskanie prowadzi do stwierdzenia, że jednostronne oświadczenie S. W. zostało w istocie przyjęte przez pozwaną przy akceptacji jego pozorności. Zwłaszcza, że pozwana wcześniej nie wzywała ojca do zapłaty długu, nie wszczęła i nie prowadziła egzekucji przeciwko niemu. Nie sposób również zrozumieć, dlaczego mimo pozostawania z ojcem w dobrych relacjach i wspólnego zamieszkiwania

z nim przez poprzednie lata przed usamodzielnieniem się pozwana w krótkim okresie po uznaniu przez ojca długu wystąpiła o klauzulę wykonalności, a później wszczęła przeciwko niemu egzekucję. [...]”. Sąd I instancji uznał, że w istocie pozwana (tj. skarżąca) , jako osoba będąca w bliskiej relacji z pozwanym, znająca jego stosunek do wierzycieli, wspólnie

z nim zamieszkująca przez kilka lat w okresie dorastania, bezpośrednio poprzedzającym uznanie długu, miała świadomość, iż należności alimentacyjne przysługujące jej od ojca są na bieżąco konsumowane. Miała również świadomość , w dacie dokonywania czynności prawnej, że nie przysługuje jej kwota wskazania w oświadczeniu. Jednakże pomimo powyższej świadomości pozwana przystąpiła do egzekucji, tym samym przyjmując złożone oświadczenie i wyrażając na nie zgodę. Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 30 listopada 2020 r. w sprawie o sygn. I ACa 840/19 w pełni zaaprobował powyższe zapatrywania. Apelacja pozwanej J. I. została uwzględniona tylko w niewielkim zakresie, odnoszącym się do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt I wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku, apelacja została oddalona. Sąd Apelacyjny w Gdańsku podkreślił , że sąd I instancji trafnie ustalił, że kwestionowane oświadczenie jest jako pozorne nieważne (k. 22 -23 akt).

Bezwzględnie nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie dla jej zgody dla pozorów. Jest ono nieważne od samego początku i z mocy prawa. Przy wadzie tego rodzaju czynności prawnej, istotne jest stwierdzenie istnienia wewnętrznego porozumienia , świadomości pozorności czynności u obu stron i świadome , a nie przypadkowe, dokonanie czynności w celu obejścia prawa. Z załączonego do skargi orzeczenia, wynikało wprost, że skarżąca świadomie przyjęła pozorne oświadczenie dłużnika, a następnie , pomimo świadomości wadliwości takiej czynności prawnej, uzyskała tytuł wykonawczy i na jego podstawie domagała się wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Zgodnie z art. 30 uokk zdanie pierwsze: W razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W art. 30 uokk ustawodawca posłużył się klauzulą generalną, która , wyjątkowo, umożliwia obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową w przypadku stwierdzenia, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego było „oczywiście niecelowe”. Zdefiniowanie enumeratywnego katalogu przypadków , w których uzasadnionym jest obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową , wobec różnorodności stanów faktycznych, nie jest możliwe. R. legis omawianej regulacji ma niewątpliwie na celu zdyscyplinowanie wierzyciela, zapobieganie sytuacjom, gdy wierzyciele wskutek niedbalstwa (np. podanie nieprawidłowych danych dłużnika) , szykany lub złej woli , doprowadzają do podjęcia zbędnych czynności egzekucyjnych.

Jak słusznie wskazuje się wśród komentatorów, niecelowym jest m. in. wszczęcie egzekucji przeciwko osobie, która dłużnikiem nie jest.

Niecelowość ma być oczywista, w tym sensie, że nie może budzić wątpliwości w okolicznościach danego przypadku (M. Uliasz [w:] Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz pod red. Marzeny Świeczkowskiej-Wójcikowskiej, Jarosława Świeczkowskiego opubl. WKP 2020, system informacji prawnej LEX).

Istota sprawy niniejszej dotyczy problematyki celowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego w razie następczego upadku tytułu wykonawczego. W judykaturze wskazuje się, że samo stwierdzenie tzw. upadku tytułu wykonawczego nie przesądza o niecelowym wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Takie zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 8.03.2013 r., sygn. III CZP 109/12 (opubl. OSNC 2013/10/115), w odniesieniu do utraty mocy nakazu zapłaty po wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Sąd Najwyższy podkreślił, że w takim przypadku istotnymi okolicznościami pozwalającymi ocenić celowość wszczęcia postępowania egzekucyjnego mogą być – oceniane ad casum – konkretne, rzeczywiste okoliczności, które doprowadziły do utraty mocy nakazu zapłaty.

Odwołując się do uzasadnienia uchwały SN z 8.03.2013 r., III CZP 109/12, należy przyjąć, że w realiach niniejszej sprawy oczywiście niecelowym było wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Do wszczęcia postępowania egzekucyjnego doszło na podstawie tytułu wykonawczego, który upadł, z mocą wsteczną (ex tunc), wobec prawomocnego stwierdzenia, że czynność prawna leżąca u podstaw powstania tytułu egzekucyjnego miała charakter pozorny, była z mocy prawa od początku nieważna. Jak podkreślono w załączonym do skargi orzeczeniu, wierzycielka była świadoma takiego stanu rzeczy. Wbrew twierdzeniom skarżącej, z uzasadnienia prawomocnego orzeczenia sądu, stwierdzającego nieważność tytułu egzekucyjnego, działała w porozumieniu, była w pełni świadoma, że stwierdzona aktem notarialnym wierzytelność jej nie przysługuje. Wszczynając postępowanie egzekucyjne, skarżąca świadomie posługiwała się nieważnym tytułem egzekucyjnym i domagała się prowadzenia postępowania egzekucyjnego na takiej podstawie, wiedząc, że jej ojciec nie jest wobec niej dłużnikiem alimentacyjnym. Dlatego, w ocenie sądu, komornik w pełni zasadnie zastosował art. 30 uokk. Nie mogło budzić wątpliwości, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego, było w stopniu oczywistym niecelowe. Art. 102 k.p.c. nie powinien znaleźć zastosowania.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa, oraz art. 767 § 1 kpc, orzeczono jak w sentencji.